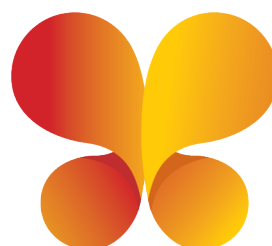

Syntes

Lärarnas skolutvecklingskonferens 2021: Utvecklingsartiklar

**SKÅNES
KOMMUNER**

FoU Skola

SSA - utveckling i skolan – varför är det viktigt?

Vildana Basic, Marlene Klit Welin

Sammanfattning

Forskning visar att kontakt med arbetslivet i undervisningen är en viktig förutsättning för att eleverna ska få konkreta erfarenheter av betydelsen för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Samverkan mellan skola- arbetsliv, även kallad SSA, i skolans undervisning kan berika lärandemiljön och bidra till högre undervisningskvalitet samt ämnenas meningsfullhet för eleverna. Skolan ska förbereda elever för en arbetsmarknad i förändring och vilket gör samverkan skola- arbetsliv till ett verktyg för trendsparning. I Helsingborgs stad arbetar Marlene Klit Welin som SYV strateg med att utveckla studie- och yrkesvägledningen i kommunala grund- och gymnasieskolor. På Gantofta skola jobbar Vildana Basic som förstelärare i SSA. Hon ansvarar för att samordna en SSA grupp på skolan som ska utveckla och inspirera skolans pedagoger inom skola -arbetsliv genom kollegialt lärande. I denna undersökning strävar vi mot att ta reda på vilka framgångsfaktorer som främjar karriärlärandet kopplat till:

- 1) styrning och ledning
- 2) organisering och systematisk samverkan mellan skolan och omvärlden.

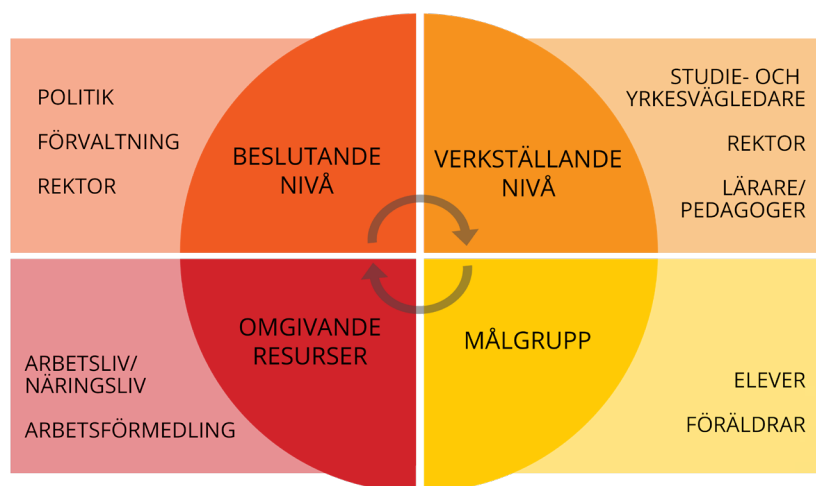
Nyckelord: Helsingborgs stad, karriärlärande, lärande, samverkan skola arbetsliv, valkompetens

Bakgrund

Alla som arbetar i grundskolan ska verka för att samverkan med arbetslivet ger eleverna underlag att välja fortsatt utbildning (Skolverket, 2017). Kontakt med arbetslivet utanför skolan är en viktig förutsättning för att eleverna ska få konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning (Christensen & Søgaard Larsen, 2011; Hooley, 2014; Mackay, Morris, Hooley, & Neary, 2015). Samverkan mellan skola- arbetsliv, även kallad SSA, utifrån skolans undervisning kan även berika lärandemiljön och därigenom bidra till högre undervisningskvalitet.

SSA är en del av innehållet i begreppet karriärlärande. Karriärlärande är en del av en lärares undervisning som syftar till att eleverna ska lära sig inhämta, analysera och organisera kunskaper och erfarenheter som rör både den egna personen, utbildning och arbete för att kunna ta ställning till framtidsvalen inför övergången till gymnasieskolan och sitt fortsatta livslånga lärande (Lundahl, et al., 2020). Karriärlärandet är en pedagogisk process som berör både lärarprofessionen och studie- och yrkesvägledare. I karriärlärande ingår såväl undervisning, arbetslivskontakter, information samt studiebesök. Vägledning som avser den verksamhet som studie- och yrkesvägledaren svarar för ingår också i karriärlärandet. Sammantaget ska karriärlärandet bidra till att våra elever och ungdomar förvärvar samt utvecklar sin valkompetens, hittar motivation för lärande och fattar hållbara framtidsval som leder till gymnasieexamen, vidare studier och förankring i arbetslivet (Bašić & Klit Welin, 2021).

Trots goda intentioner från lagstiftaren, myndigheter och berörda organisationer och både intresse och engagemang från arbetsliv och skola är det en utmaning att få till stånd en hållbar struktur för samverkan mellan skola och arbetsliv. Loven och Olofsson (2015) visualiserar vilka olika funktioner och roller på både beslutandenivå och verkställande nivå som behöver samarbeta för att nå hållbar framgång. Se figur 1 på nästa sida.

Figur 1: Ur *Styrning och organisation av den breda studie- och yrkesvägledningen*, 2017

På beslutandenivå finns i Helsingborgs stad politisk förankring för SSA genom uppdrag från kommunfullmäktige. SSA och studie- och yrkesvägledningsuppdraget är delar i huvudmannens verksamhetsplan och involverar styrning och ledning på alla nivåer inom skolan. Helsingborgs Stad har därmed värdefulla förväntningar på studie- och yrkesvägledningen som ett verktyg för våra elevers motivation för lärande, för framtidstro och en god valkompetens för att fatta hållbara framtidsval. För att stödja utvecklingen av studie- och yrkesvägledningen och SSA erbjuder huvudmannen stöd genom exempelvis Marlene Klit Welin i hennes uppdrag som SYV strateg.

En fungerande samverkan (på verkställande nivå) med arbetslivet kräver resurser, medveten planering, organisering och samordning internt på skolan. På Gantofta skola jobbar Vildana Basic som förstelärare i SSA. Hon ansvarar för att samordna och leda SSA gruppen på skolan som ska utveckla och inspirera skolans alla pedagoger inom skola-arbetsliv genom kollegialt lärande. I SSA gruppen finns lärare som representerar alla stadierna, fritidshemmet och studie- och yrkesvägledaren. Genom SSA gruppens systematiska och medvetna planeringsarbete kan skola och arbetslivsaktiviteterna samordnas och nyttjas utifrån såväl karriärlärandet för hållbara framtidsval som för centrala ämnesinnehåll (Bašić & Klit Welin, 2021). Rektors styrning och ledning ger förutsättningar för intern samverkan som genom kontinuerliga möten både kan stärka och synliggöra den röda tråden i elevernas lärandeprocess för både måluppfyllelse och valkompetens.

Samverkan mellan skola och arbetsliv stödjer även skolans kompensatoriska uppdrag där perspektivet på arbetslivets olika möjligheter kan vidgas och leda till bättre balans för både individens och samhällets kompetensförsörjning. Det kompensatoriska uppdraget ska bidra till att alla elever, oavsett bakgrund, ska kunna göra väl avvägda val av utbildning och inriktning och möjlighet att etablera sig i samhället (Utbildningsdepartementet, 2019).

Helsingborg

I Helsingborgs stad beslutade kommunfullmäktige 2018 att ge barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att införa modern arbetslivsorientering (MOA) i stadens samtliga skolor. Syftet med MOA var att främja systematisk samverkan mellan skola och arbetsliv och på så vis öka elevernas yrkeskunskaper (Helsingborgs stad, 2019). Med utgångspunkt i läroplansmålen för skolan (Lgr 11) och uppdraget från kommunfullmäktige skräddarsydde skol- och fritidsförvaltningen en kompetenshöjande utbildning, inom skola- arbetsliv, tillsammans med representanter från Skolverket och Mälardalens högskola som genomfördes hösten 2019.

Med utgångspunkt i det politiska uppdraget kring MOA fick utbildningen ett brett deltagande från respektive skola det vill säga skolledare, studie- och yrkesvägledare (syv) och lärare i olika årskurser från flertalet av Helsingborgs stads kommunala grundskolor. Rektorerna på flertalet skolor valde ut lärare från sina olika stadier och SSA teamen, med lärare och SYV, initierades som en modell för en inre motor att driva utvecklingsarbetet. Deltagarna fick både ökade kunskaper om vad studie- och yrkesvägledning innebär och ett gemensamt språk att använda i fortsatt gemensamt utvecklingsarbete kring undervisningen. Skolornas studie- och yrkesvägledande aktiviteter identifierades utifrån ny kunskap och synliggjorde karriärlärandeprocessen och befintlig samverkan med arbetslivet.

Syfte och frågeställning

Arbetet med samverkan skola och arbetsliv syftar till att sätta undervisningen i ett större sammanhang som ett steg i att höja undervisningskvalitén, kulturen på skolan, trendspana och sammanföra perspektiven hållbar utveckling och hållbara framtidsval. Syfte med denna undersökning var att undersöka hur studie- och yrkesvägledning på Gantofta skola ingår i den pedagogiska processen, som börjar tidigt och systematiskt samarbetar med arbetslivet så det är en naturlig del i undervisningen.

- Vilka framgångsfaktorer främjar karriärlärandet kopplat till styrning och ledning?
- Vilka framgångsfaktorer främjar karriärlärandet kopplat till organisering och systematisk samverkan mellan skolan och omvärlden?

Metod

Urval

Gantofta är en ort utanför Helsingborgs stad med goda kollektivtrafikförbindelser med Helsingborg tätort. Gantofta skola är en skola med cirka 300 elever där många av eleverna har svårigheter att koppla sin utbildning till framtida arbetsplatser. Eftersom eleverna, på grund av skolans läge utanför tätorten, sällan har haft möjlighet att möta och besöka olika yrkesroller, verksamheter och arbetsplatser under deras grundskoletid visade elevernas studiemotivation på svårigheter att skapa sig en bild av vad de kan jobba med i framtiden. Skolan saknade en medveten struktur och systematik där samverkan med arbetslivet stöttade både motivationen för lärande och karriärlärandet för hållbara framtidsval (Bašić & Klit Welin, 2021). September 2019 deltog Gantofta skola i den gemensamma kompetensutvecklingen och Skolverkets utbildningspaket skola-arbetsliv.

Med utgångspunkt i deltagandet i Helsingborgs Stads skola- arbetslivsutbildning i samarbete med Skolverket valdes 6 deltagare ut till att delta i denna empiriska undersökning. Samtliga medverkande i denna undersökning deltog i Skolverkets utbildningspaket för att förbättra kvaliteten inom studie- och yrkesvägledningen (Skolverket, 2020). Samtliga deltagare jobbar på Gantofta skola i Helsingborgs Stad och har varit med i utvecklingen av en modell för modern arbetslivsorientering som ett arbetssätt på skolan. Deltagarna är alla anställda på samma arbetsplats och samtliga har medverkat i utbildningspaketet i Helsingborgs Stad och ingår därför i Gantofta skolas Samverkan skola-arbetsliv grupp, härnäst kommer gruppen att refereras till som SSA gruppen.

De medverkande har alla olika roller inom utbildningen på Gantofta skola: en studie- och yrkesvägledare, en lågstadielärare, tre högstadielärare och en mellanstadielärare. Mellanstadieläraren är även anställd på skolan som förstelärare i Samverkan skola-arbetsliv och ska leda SSA gruppen på Gantofta skola. Även Gantoftas skolas rektor deltog vid utbildningstillfällen för rektorer i Helsingborgs Stad. Varje deltagare fick en kort beskrivning av vad undersökningen skulle handla om, hur den skulle genomföras samt att det var frivilligt för dem att delta (Kvale & Brinkmann, 2014). Undersökningens personer informerades om hur materialet skulle användas samt om konfidentialitet, vilket innebär att deltagarna är anonyma och materialet kom-

mer behandlas och användas på ett sätt som gör att man inte kan identifiera deltagarna i undersökningen (Vetenskapsrådet, 2018).

Datainsamlingsmetoder

Enkäter via Google formulär användes som metod för datainsamling (Bryman, 2018). Samtliga 6 deltagare i SSA gruppen fick besvara semistrukturerade, kvalitativa enkäter med 14 frågor. Frågorna handlade om utbildningen från Skolverket, arbetssättet på skolan samt SSA gruppens arbete och förutsättningar. Syftet med enkäten var att samla in deltagarnas attityder och åsikter kring Skolverkets utbildningspaket och arbetsprocessen som skulle utvecklas på Gantofta skola samt deras egen roll i processen. Med enkätsvaren som utgångspunkt genomfördes ostrukturerade, informella och djupgående intervjuer och samtal med utbildningsdeltagarna både i par och i SSA gruppen. På grund av den rådande pandemin blev de flesta möten en-till-en möten med försteläraren. Vid en ostrukturerad intervju har intervjuaren ingen intervju-guide med förutbestämda frågor (Bryman, 2018). Intervjuaren utgår dock från nedskrivna teman för att inte frångå samtalsämnet för intervjun och detta ger, enligt Bryman (2018), intervjupersonen frihet att utforma svaren på sitt eget sätt eftersom tonvikten läggs på vad hen tycker är viktigt att förklara och berätta under intervjun. Nedskrivna teman ger även intervjuaren möjlighet att ställa uppföljningsfrågor som kan dyka upp under intervjun för att få tydlighet i det den intervjuade säger, vilket kan förtydliga svaren som på så vis kan bli utförligare. I samtalen får deltagarna vara med och diskutera processen i utvecklingsarbetet på skolan. Rektorn är med i dessa informella dialoger som äger rum i SSA gruppen, antingen direkt närvarande eller indirekt genom enskilda möten med försteläraren som agerar som länken mellan SSA gruppen och ledningen.

Databearbetning

Intervjuerna i denna undersökning spelades inte in men anteckningar i form av mötesprotokoll och diskussionsanteckningar lästes upprepade gånger för att identifiera begrepp relevanta för undersökningens frågeställningar (Bryman, 2018). Under repetition läsningen av protokoll och anteckningar eftersöks kommentarer där begreppen mötesstruktur, karriärlärande, undervisning, kvalitetshöjande, motiverande nämndes direkt eller indirekt (Bryman, 2018). Relevant data för frågeställningarna i denna undersökning komprimerades till kortare formuleringar och kategoriserades i två kategorier under två rubriker:

1. Vilka framgångsfaktorer främjar karriärlärandet kopplat till styrning och ledning?
2. Vilka framgångsfaktorer främjar karriärlärandet kopplat till organisering och systematisk samverkan mellan skolan och omvärlden?

Resultat och analys

Enkäten besvaras av 6 lärare och en studie- och yrkesvägledare som deltog i Skolverkets utbildning och som ingår i skolans SSA grupp. Två lärare väljer att besvara enkäten tillsammans. Rektorn som gått samma utbildning, men tillsammans med andra rektorer, besvarar inte enkäten. Samtliga lärare, SYV och rektor deltar i samtal och intervjuer som ligger till grund för resultaten i denna undersökning.

Vilka framgångsfaktorer främjar karriärlärandet kopplat till styrning och ledning?

”Används kompetensen på rätt sätt har vi stora möjligheter att förbereda våra elever för vad som väntar efter tiden i skolan.” – Lärare

Resultaten visar att lärarna som deltagit i Skolverkets utbildning menar att om utbildningen de fått ska leda till ett bra samarbete där de driver arbetet på skolan och på så vis bidrar till högre undervisningskvalitet är det ytterst viktigt att SSA gruppen får tid till möten och diskussioner kring utvecklingsprocessen på skolan. Det är viktigt att ledningen är med i planeringen av mål och syfte med processen på skolan och att rektorn

förstår värdet som arbetssättet kan tillföra till skolans utbildningskvalitet. Genom planerade diskussioner i SSA gruppen kan gruppens deltagare bidra till strukturerade dialoger i sina arbetslag som skapar möjligheter till utveckling på skolan genom utbyten av erfarenheter, idéer och tankar. Utbyten i och mellan arbetslag bidrar till att man på skolan kan skapa en kunskapsbank för inspiration till fortsatt arbete. Genom kollegialt delande möjliggörs interdisciplinärt arbete och den röda tråden synliggörs. Vidare uttrycker lärarna att ett utvecklingsarbete sker bäst under ledning av någon form av ledare som till exempel förstelärare, arbetslagsledare eller ledning som har avsatt tid till att skapa mötestillfällen mellan skola och olika verksamheter utanför skolan.

"Tid för planering och genomförande av uppgifterna." - Lärare

Pandemin har dock förhindrat arbetsutvecklingen kring SSA på Gantofta skola eftersom gruppen inte haft möjlighet att träffas i sin helhet. Flera lärare uttrycker besvikelse kring detta och att man på skolan inte kunnat få till en mer systematisk diskussion. SSA gruppen anser dock att det varit bra att försteläraren haft tid och möjlighet att planera och genomföra olika temaveckor med koppling till SSA. Vidare uttrycker dem positiv respons från sina arbetslag som fått olika arbetspaket med planering och aktiviteter, samtliga kopplade till Lgr11. I arbetspaketen ingick även ett Corona anpassat samarbete med en yrkesverksam person med koppling till arbetsområdet som eleverna jobbar med.

"Öka medvetenheten hos alla i arbetslaget så att alla drar åt samma håll och arbetar mot samma gemensamma mål." - Lärare

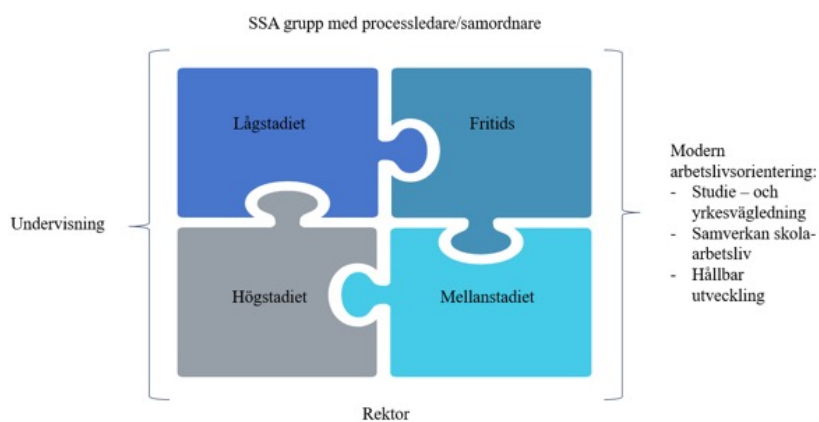
Lärarna anser att anställningen av en förstelärare som leder arbetet bidrar till mer strukturerat arbete med arbetsmodellen på skolan. Försteläraren får som ledare för gruppen avsatt tid till att genomföra vissa uppgifter, som att skapa kontakter både i närområdet och nationellt. Lärarna ser stor potential i hur arbetssättet kan påverka undervisningskvaliteten, men menar att traditioner på arbetsplatsen samt brist på tid till möten hindrar utvecklingen. Lärarna tycker att tydlighet, tid och öppenhet för nya förslag och arbetssätt är viktigt från ledningen och försteläraren.

Vilka framgångsfaktorer främjar karriärlärandet kopplat till organisering och systematisk samverkan mellan skolan och omvärlden?

"Ökad medvetenhet om hur relevant det faktiskt är att vi på ett naturligt sätt väver in arbetslivet i vår verksamhet." -

Förestelärare

Resultaten visar att lärarna anser att utbildningen från Skolverket har varit väldigt givande då den bidragit till att de själva fått en tydligare bild av vikten av att eleverna får möjlighet att lära sig om arbetslivet. Genom att koppla sin undervisning i olika ämnen kan lärarna medvetande göra sina elever kring hur undervisningsinnehållet är kopplat till arbetslivet, vidare studier och framtida yrkesval. Se figur 2.

Figur 2: Framgångsfaktorer i SSA arbetet på Gantofta skola

Lärarna menar att Skolverkets utbildning gett dem möjlighet till att sätta ord på det som de gör i undervisningen, se möjligheter i samarbeten med olika verksamheter i närområdet samt relevansen av ett mer strukturerat samarbete mellan de olika stadierna på skolan samt mellan näringslivet och skolan. För att lärarna ska kunna förändra sin praktik måste förutsättningar i form av tid avsättas till möten och inläsning inom utvecklingsområdet. Lärarna uttrycker även att de fått en tydligare bild på vad studie- och yrkesvägledarens roll är i skolan och hur man kan integrera hans uppdrag i ämnesundervisningen. Lärarna uttrycker en önskan om att jobba med karriärlärande i sin undervisning med mer konsultativt stöd av studie- och yrkesvägledaren i form av aktiviteter och kontakter med samarbetspartners. Denna form av undervisning anser lärarna kan leda till att höja undervisningskvaliteten och motivera eleverna.

”Planering och idéer” – Lärare

Förstelärares uppdrag leder till att SSA arbetet på Gantofta skola kopplas till arbetet med hållbar utveckling och de globala målen för en hållbar utveckling. Kopplingen mellan arbetet med SSA och de globala målen gör att undervisningen sätts i ett större sammanhang där eleverna tydligt kan se kopplingar mellan undervisning och handlingskompetens. Gantofta skolan får på så vis fler och större möjligheter till samarbeten och skolans SSA modell används som inspirations exempel både i Helsingborgs Stad men även regional och nationellt. Försteläraren får i uppdrag att lyfta skolans modell vid flera nationella konferenser, poddar och pedagogskrifter.

Slutsatser och diskussion

Slutsatserna vi ser, från både undersökningen och tidigare rapporter och forskning, är att SSA är viktigt för både skolutveckling och elevernas valkompetens. Men SSA kräver samverkan och samverkan kräver strukturella förutsättningar.

På Gantofta skola saknades en medveten struktur och systematik där samverkan med arbetslivet stöttade både motivationen för lärande och karriärlärandet för hållbara framtidval (Bašić & Klit Welin, 2021). Genom att både rektor, lärare och studie- och yrkesvägledare deltog i skola- arbetslivsutbildningen initierades ett förändrat arbetssätt. Resultaten i undersökningen visade att på Gantofta skola sker förändring på skolnivå bäst i samarbete mellan skolledning och medarbetare. Rektor är enligt Lovén och Olofsson (2017) en nyckelperson tillsammans med studie- och yrkesvägledare och lärare. Resultatet visar att för att utveckla systematiskt hållbart arbete på skolnivå behöver rektor styra och leda genom att ge lärare, studie- och yrkesvägledare och övriga nyckelpersoner, förutsättningar i form av avsatt tid för planering, diskussion, utvärdering och möten. Slutsatsen vi drar är att det måste finnas utrymme för kompetensutveckling och utrymme i vardagen för att hantera frågor kopplat till SSA och studie- och yrkesvägledning.

På Gantofta skola har rektor skapat de förutsättningar som lyfts fram som framgångsfaktorer av resultaten ovan samt tidigare studier av Sveriges kommuner och landsting (SKR) (Lovén, et al., 2015). Rektor har utsett en samordnande funktion, i form av förstelärare, som sammankallar SSA gruppen, samordnar arbetsmöten och samordnar det övergripande arbetet med att systematiskt använda lärmiljöerna utanför skolan utifrån elevernas behov av studie- och yrkesvägledning kopplat till både undervisning och valkompetens.

Enligt undersökningens resultat menar SSA gruppen på Gantofta skola att arbetet med SSA har stor relevans för ökad motivation hos eleverna för fortsatta studier. I gruppen ges utrymme för diskussion och att få förhållningssätt och perspektiv hos varje lärare och studie- och yrkesvägledare. Dessa blir i sin tur ambassadörer och kommunicerande kärn för att föra ut och tillbaka input och behov i respektive ämneslag och arbetslag. SSA gruppens möten bidrar att synliggöra karriärlärandet genom att tillsammans resonera både kring samverkansaktiviteter i de olika årskurserna och övergången till gymnasieskolan. Planering och samar-

bete kan då utgå från elevernas behov och progression kopplat till både genomförda aktiviteter och centrala ämnesinnehåll i karriärlärandeprocessen. När man synliggör olika årskursers samverkansaktiviteter med omvärlden som exempelvis praoarbete, studiebesök eller samarbete utifrån globala mål. Resultaten visar att SSA arbetet ger lärarna verktyg för att koppla utbildning till modern arbetslivsorientering genom socialt nätverkande i olika former. Att tydliggöra den röda tråden och sätta ord på arbetet skapar förutsättningar för att vidga perspektiv kopplat till den kompensatoriska vägledningen som är viktig både för elever som kommer från studieovana miljöer och ur ett normbrytande perspektiv på exempelvis stereotypa utbildnings- och yrkesval.

SSA utveckling i skolan är viktigt för att tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning och hållbara framtidsval. Det som tidigare påpekats av Lovén och Olofsson (2017) är att med så många aktörer inblandade blir risken att allas ansvar blir ingens ansvar. Genom SSA gruppen minskar sårbarheten och det personbundna arbete som riskerar avstanna över tid. SSA gruppen bildar istället motorn för att driva och utveckla mot ökad undervisningskvalitet där samverkan med omvärlden blir ett arbetssätt som gynnar framtidens medarbetare eller som Helsingborgs Stads utbildningsdirektör Tony Mufic uttrycker det: *”Skol- och fritidsförvaltningen ska vara en förebild i att förbereda barn och ungdomar för en allt mer föränderlig och oförutsägbar värld. Studie- och yrkesvägledning med hög kvalitet ger eleverna förutsättningar att utveckla sin självbild, sin kunskap om omvärlden och sin framtidstro”*.

Flera lärdomar kan dras från SSA arbetet på Gantofta skola under pandemin. För det första är att dedikerad tid för SSA utveckling har en tendens att försvinna vid sjukdom eller behov av omprioriteringar. Detta har bidragit till att SSA gruppens arbete är sårbart då personalen inte kunnat träffas på grund av pandemin för att utveckla processarbetet. Därför anser vi att det är extra viktigt med en ledarroll för driften av gruppens arbete. För det andra kan vi se att SSA gruppen på Gantofta skola förändrat sitt arbetssätt genom att använda sig av digitala verktyg som yrkesfilmer, digitala möten med företag, studiebesök och VR upplevelser. Detta kompletterar SSA arbetet som sker IRL. Att nyttja tekniken i SSA arbetet möjliggör kommunikation med geografiskt avlägsna arbetsplatser och yrken som eleverna tidigare inte kunnat möta på grund av skolans läge eller yrkets risker.

Viktigt att tänka på är att 1) Vi kan inte till 100% förutse hur samhället kommer att se ut när elever faktiskt är klara med sin utbildning. Vilka nya yrken kommer att finnas och vilka valmöjligheter kommer eleverna ha? 2) elever kan bli lockade till att satsa på en utbildning eller yrke till 100% utan att titta mer noggrant på vilka andra alternativ de har. Detta kan bidra till ångest, depression och dåligt självförtröende när eleverna är äldre. 3) elever kan ha svårt att välja en inriktning för framtida studier eller yrken eftersom de har så många valmöjligheter att de inte kan bestämma sig för en riktning till att börja med. Detta innebär att framtida undersökningar inom SSA skulle kunna undersöka:

- Hur arbetet påverkar val till exempelvis naturvetenskapliga program och yrken.
- Hur elevers syn på framtida studier skiljer sig mellan de olika årskurserna på högstadiet kontra gymnasiet.
- Hur elevers syn på sin kunskap och framtid skiljer sig mellan mellanstadiet kontra högstadiet.

Referenser

Bašić, V. & Klit Welin, M. (2021). *Hållbara framtidsval på Gantofta skola*. Helsingborgs stad, SSA Rikskonferens 2021.

Bašić, V. & Klit Welin, M. (2021). *Samverkan skola-arbetsliv*. Helsingborgs stad: Universitets- och högskolerådet.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Studentlitteratur AB.

Christensen, G. & Søgaard Larsen, M. (2011). *Evidence on guidance and counselling*, Aarhus: Danish Clearing-house for Educational Research.

Helsingborgs stad, K. (2019). *Helsingborgs stads diariet*. [Online]

Available at: http://diariet.helsingborg.se/download/document?filename=MDAwMTYgMjAxOSBSRURP-ViBCVU4gVXBwZHJhZyBBcmJldHNsaXZzb3JpZW50ZXJpbmcucGRm&id=255218&session_id=7C5BC834A6BBA-ED90E501013894C8AE0B8B16FD935

[Använd 08 11 2020].

Hooley, T. (2014). *The Evidence Base on Lifelong Guidance: a Guide to Key Findings for Effective Policy and Practice*, Saarijärvi: The European Lifelong Guidance Policy Network .

Hughes, D. o.a. (2016). Careers education: International literature review. *Education and Employers*, p. 115.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lovén, A. o.a. (2015). *Karriärvägledning - En forskningsöversikt*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lundahl, L. o.a. (2020). *Framtiden i sikte : skolans stöd för ungas karriärlärande*. 1 red. Lund: Studentlitteratur AB.

Mackay, S., Morris, M., Hooley, T. & Neary, S. (2015). *Maximising the impact of careers services on career management skills: a review of the literature*, Derby: International centre for guidance studies.

Skolverket (2017). *Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11)*, Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2019). *Redovisning av uppdrag om att genomföra fortbildningsinsatser för att förbättra kvaliteten inom studie- och yrkesvägledningen*. [Online]

Available at: <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d8a5/1553968302093/pdf4051.pdf>

Skolverket (2020). *Att välja för framtiden, skolans stöd genom vägledning och lärande*, Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2020). *Studie- och yrkesvägledning i undervisningen åk F-9*. [Online]

Available at: <https://larportalen.skolverket.se/#/modul/3d-skola-och-arbetsliv/grundskola/931-studie-yrkesvagledning>

[Använd 27 09 2021].

Sverige, UNDP (2015). *United Nations Development Programme - Sverige*. [Online]
Available at: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/>
[Använd 27 09 2021].

Utbildningsdepartementet, SOU (2019). *Statens offentliga utredningar från Utbildningsdepartementet*, Stockholm: Regeringen.

Vetenskapsrådet (2018). *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*, Berlin: ALLEA – All European Academies.

Bilaga 1

Samverkan skola - arbetsliv efter utbildning

Du ingår i skolans SSA grupp och efter avslutad utbildning från Skolverkets utbildningspaket ska leda arbetet i ditt arbetslag på skolan.

1. Hur givande tycker du att utbildningen i SSA var?

Lite 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Mycket

Svar:

- Två personer svarade 8
- En person svarade 7
- En person svarade 6
- En person svarade 5.

2. På vilket sätt upplever du att din syn på samarbetet mellan skola och arbetsliv påverkades av utbildningen?

Svar:

- Ökad medvetenhet om hur relevant det faktiskt är att vi på ett naturligt sätt väver in arbetslivet i vår verksamhet.
- Sett att det finns möjligheter
- Jag har fått en tydligare bild av vikten av att lära barnen om arbetslivet.
- Jag har blivit mer medveten om hur mycket jag faktiskt jobbar med detta i min vardag men inte kunnat sätta ord på det och hur det hör ihop med min undervisning.
- Inte mycket då tiden har varit för knapp.

3. På vilket sätt upplever du att din undervisning påverkats av utbildningen?

Svar:

- Min ökade medvetenhet gör att jag på ett naturligt sätt kan väva in arbetsliv i undervisningens olika arbetsområden.
- Vi arbetar fram metoder, ännu inte någon påverkan.
- Än så länge inte särskilt mycket, men då har jag en årskurs 1. Däremot har det påverkat hur jag planerat för framtida arbeten kring samhället och arbetslivet.
- Pratar mer med mina elever kring detta.
- Väldigt lite då jag skulle önska en planeringsperiod för att implementera samarbetet. Saknar dock underlag för att utveckla undervisningen på ett tillfredsställande sätt.

4. Vilken del av utbildningen tycker du var mest givande/relevant för din arbetsplats?

Svar:

- Språkutvecklande arbetssätt
- Work walk/arbetslivsorientering
- Vägledningperspektiv i undervisningen (I alla ämnen)
- Normmedveten undervisning (manligt - kvinnligt)

Svar:

- Två personer svarade Work walk/arbetslivsorientering
- Tre personer svarade Vägledningperspektiv i undervisningen (I alla ämnen)

5. Hur mycket upplever du att din diskussion kring SSA med dina kolleger har påverkats av utbildningen?

Lite 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Mycket

Svar:

- En person svarade 8.
- Två personer svarade 7.
- En person svarade 5.
- En person svarade 2.

6. Kommentrar till föregående fråga.

Svar:

- Har inte funnits tid för specifika diskussioner och det allmänna intresset har varit svagt

7. Hur upplever du SSA gruppens möjligheter att påverka elevers inställning positivt

Inte givande/Ingen skillnad 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Mycket givande/stor skillnad

Svar:

- En person svarade 8.
- En person svarade 7.
- Två personer svarade 6.
- En person svarade 1.

8. Vad tycker du är största fördel med att ha SSA gruppens kompetens i skola/arbetslag?

Svar:

- Används kompetensen på rätt sätt har vi stora möjligheter att förbereda våra elever för vad som väntar efter tiden i skolan.
- Idéer och inspiration kring hur man kan arbeta.
- Att vi kommer ha en kunskapsbank och idébank att ta ifrån.
- Vi diskuterar hur vi ska samarbeta över gränserna och ser möjligheter i arbetssättet.
- Vet ej.

9. Vad, tycker du, kan vara störst hinder i förändringsarbete på skola/arbetslag?

Svar:

- Att kompetensen inte används på rätt sätt och att vi som ett konsekvens av detta INTE förbereder våra elever på bästa sätt för vad som väntar efter tiden i skolan.
- Tid för planering och genomförande
- Vet inte
- Vi har ingen tid för möten i SSA gruppen vilket gör det svårt för oss att föra arbetet på skolan vidare.
- Tradition och tidsbrist.

10. Hur vill du använda din utbildning och arbete i SSA gruppen till att påverka arbetet i arbetslaget?

Svar:

- Öka medvetenheten hos alla i arbetslaget så att alla drar åt samma håll och arbetar mot samma gemensamma mål.
- Få med mina kollegor på att bli mera engagerade i att få med arbetslivet i skolan.
- Jag vill lyfta idéer i arbetslaget för hur de kan arbeta med det.
- Mer praktiskt material och exempel.
- Vill gärna använda erfarenheter och idéer för att kunna inspirera kollegorna.

11. Hur vill du använda din utbildning och arbete i SSA gruppen till att påverka arbetet på skolan?

Svar:

- Ge eleverna bästa möjliga förberedelser för deras framtid i arbetslivet.
- Få med mina kollegor på att bli mera engagerade i att få med arbetslivet i skolan.
- Vet ej
- Jobba mer över gränserna.
- På samma sätt som till mina kollegor.

12. Vilket stöd vill du ha av försteläraren?

Svar:

- Öppenhet, inspiration och feedback.
- Planering och idéer
- Vet ej
- Mer tid till möte. Mer praktiskt material.
- Vet ej.

13. Vilket stöd vill du ha av studie-och yrkesvägledaren?

Svar:

- Ett gott samarbete där vi delar på ansvar och arbetsuppgifter på ett effektivt sätt.
- Planering av idéer
- Vet ej
- Mer fokus på vägledning, kunnig men behöver ta ner det till en förståelig nivå för någon som inte gått hennes utbildning.
- Hjälpa med kontakter i samhället.

14. Vilket stöd vill du ha av rektorn?

Svar:

- En öppenhet för nya förslag och arbetssätt.
- Tid för planering och genomförande av uppgifterna
- Vet ej
- Mer tid till möten annars förlorar SSA värde på skolan och arbetet kommer inte igång
- Tid

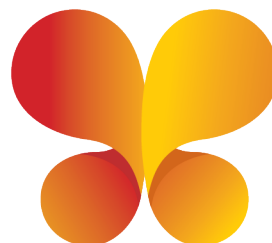
Tack för din medverkan!

Lärarnas
Skolutvecklingskonferens

Syntes
Lärarnas skolutvecklingskonferens 2021 - Utvecklingsartiklar

**SKÅNES
KOMMUNER**

FoU Skola